

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Harju Maakohus, Tallinna kohtumaja
Kohtunik	Merit Helm
Otsuse tegemise aeg ja koht	28.05.2019.a, Tallinn
Tsiviilasja number	2-18-16076
Tsiviilasi	Polybius Foundation OÜ hagi X X vastu kohustuse puudumise tuvastamise nõudes X X vastuhagi Polybius Foundation OÜ vastu võla ja viivise nõudes
Tsiviilasja hind	Hagi hind 64 120 eurot Vastuhagi hind 61 210 eurot
Menetlusosalised ja nende esindajad	Hageja: Polybius Foundation OÜ (registrikood 14202836), asukoht Tartu mnt 43, 10128 Tallinn Hageja lepingulised esindajad: vandeadvokaadi abi Triin Toom ja vandeadvokaat Karl Kask, e-post: triin.toom@sorainen.com ; karl.kask@sorainen.com Kostja: X X (isikukood xxx), registrijärgne elukoht xxx, e-post:xxx Kostja lepinguline esindaja: vandeadvokaat Viktor Särgava, e-post: viktor@lauspartners.ee
Asja läbivaatamine	08.05.2019

RESOLUTSIOON

1. Rahuldada Polybius Foundation OÜ hagi X X vastu kohustuse puudumise tuvastamise nõudes.
2. Tuvastada, et hagejal ei ole kostja ees rahalist kohustust summas 64 120 eurot seoses perioodil 05.06.2017-13.06.2017 kostja poolt hagejale tasutud summadega.

- 3. Jätta rahuldamata X X vastuhagi Polybius Foundation OÜ vastu võla ja viivise nõudes.**
- 4. Jätta menetluskulud X X kanda.**
- 5. Välja mõista X X-lt Polybius Foundation OÜ kasuks menetluskulud summas 6 282,72 eurot.**
- 6. Käesoleva otsuse jõustumisest kuni täitmiseni tuleb X X-l tasuda Polybius Foundation OÜ-le hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt (6 282,72 eurolt) viivist võlaõigusseaduse § 113 lg 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.**

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 30 päeva jooksul otsuse apellatsioonkaebuse esitajale kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel kohtuotsuse avalikult teatavastegemisest. Kaebus võidakse lahendada kirjalikus menetluses, kui kaebuses ei taotleta selle lahendamist istungil.

Kohus selgitab, et menetlustoimingut, mille tegemiseks on kehtestatud tähtaeg, võib teha tähtaja viimasel päeval kuni kella 24.00-ni (TsMS § 62 lg 2).

Hagi ja selle aluseks olevad asjaolud

- 1.** Hageja korraldas perioodil 31.05.2017-30.06.2017 ühisrahastuse kampaania, kasutades blokiahela (blockchain) tehnoloogiat selleks, et saada ühisrahastust loodava finantsasutuse loomiseks. Ühisrahastuse raames oli soovijatel võimalik rahastada hageja äriühingut, saades oma rahastuse eest vastu tokeneid (krüptoraha).
- 2.** Ühisrahastuses osalemisel tekkivaid hageja ning ühisrahastuses osalejate omavahelisi õigusi ja kohustusi reguleerisid ühisrahastuses osalemise tingimused. Ühisrahastuses osalemise tingimuste p 2.1 kohaselt oli ühisrahastuses osalejatel võimalik panustada hageja äriprojekti arendamisse läbi rahaliste maksete. Ühisrahastuses osalemise tingimuste p 6 kohaselt kohustus hageja rahastajale vastutasuks väljastama 1 Polybius Tokeni (edaspidi PLBT) iga tasutud 10 USA dollari või 9 euro eest, millele võisid teatud tingimustel lisanduda ka boonus-tokenid.
- 3.** Kostja otsustas ühisrahastuses osaleda ning registreeris endale 04.06.2017 kell 19.32 hageja kodulehel <https://ico.polybius.io> konto. Konto registreerimisel aktsepteeris kostja ühisrahastuses osalemise üldtingimused ning kinnitas vastava märkega, et on tingimustega tutvunud. Ühtlasi pidi kostja tingimustega uuesti nõustuma iga ostu sooritamisel. Kostja on teinud hagejale ettepanekud PLBT-de omandamiseks rahastuse eest kogusummas 64 120 eurot. Hageja on pakkumustega nõustunud ning väljastanud kostjale vastava summa eest PLBT-sid järgnevalt.

Kostja tegi 04.06.2017 kell 19.37 pakkumuse 5 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 5 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja 666.67 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 04.06.2017 kell 19.38 pakkumuse 5 800 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 5 800 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja vastutasuks 773.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 05.06.2017 kell 06.24 pakkumuse 320 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 320 euro tasumiseks. Kostja tasus arve samal päeval ning hageja kandis 42.67 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 06.06.2017 kell 13.03 pakkumuse 25 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 25 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja 3333.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 06.06.2017 kell 13.10 pakkumuse 28 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 28 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 13.06.2017. Samal päeval kandis hageja 3733.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Eeltoodust tulenevalt on hageja vastutasuks rahasummade eest kandnud kostjale tema elektroonilisse rahakotti kokku 8549.33 PLBT-d s.o 1 PLBT iga tasutud 9 euro eest ja boonused.

4. Pärast kostja poolt PLBT-de omandamist on PLBT-de turuhind vähenenud. Kostja hakkas kahtlema, kas kostja esialgu planeeritud eesmärki on võimalik tema soovitud aja jooksul täita ning on hakanud otsima võimalusi end alepingulistest kohustustest vabaneda.
5. Kuivõrd kostja ei olnud rahul, et PLBT-de väärtus vähenes, on kostja hiljem asunud väitma, et ei olegi hagejaga lepingut sõlminud, esitades hageja vastu pankrotihoiatuse ning kohtusse pankrotiavalduse (tsiviilasi 2-18-12446), tuginedes oma väidetavalt alusetu rikastumise sätetest tulenevale nõudele 64 120 euro tagastamiseks. Seejuures ei sisaldunud pankrotiavalduses muid põhjendusi hageja väidetava maksejõuetuse kohta, kui vaid väide, et hageja ei ole tagastanud kostjale 64 120 eurot. Hageja vaidles pankrotiavaldusele vastu, selgitades, et nõuet ei ole tasutud seetõttu, et kostja nõue on alusetu, poolte vahel on kehtiv leping ning põhjendades ja tõendades, et hageja ei ole maksejõuetu.
6. Selleks, et vältida hageja maine põhjendamatut kahjustamist kostja poolt, mis seisnes eeskätt väidete esitamises, nagu võiks hageja olla maksejõuetu, otsustas hageja hoiustada notari deposiitkontole summa 64 120 eurot, mille ulatuses kostjal väidetav nõue on, et välistada vastavalt PankrS § 15 lg 3 punktile 6 ajutise halduri nimetamine. 24.10.2018 on Tallinna Notar Tea Türrpuu juures tõestatud hoiustamisavaldus, millega hageja hoiustas notari deposiitkontole vaidlusaluse 64 120 eurot ning seadis summa tagastamise hagejale sõltuvusse kohtulahendist, mis tuvastab, et kostjal puudub hageja vastu nõue.
7. Harju Maakohus jättis 25.10.2018 määrusega tsiviilajas 2-18-12446 ajutise halduri nimetamata ja lõpetas menetluse.
8. Notari juures hoiustatud summa tagastatakse hagejale juhul, kui hageja esitab notarile jõustunud kohtulahendi, millega on tuvastatud, et kostjal puudub hageja vastu vaidlusalune nõue (hoiustamislepingu p. 3.3). Hageja palub kohtul tuvastada rahalise nõude puudumine, st et kostjal puudub õigus nõuda hagejalt kostjale perioodil 05.06.2017-13.06.2017 tasutud raha (kogusummas 64 120 eurot) tagastamist

Kostja vastus

9. Kostja vaidles hagile vastu ja palus jätta selle rahuldamata.
10. Kostja selgitab, et hageja väited poolte vahel müügilepingu sõlmimise kohta ei ole õiged. Kostja kandis hagejale raha lepingu sõlmimise ootuses, kuid leping jäi sõlmimata. Raha on kostja hinnangul hagejale makstud õigusliku aluseta ning kuulub alusetu rikastumise sätete alusel tagastamisele.
11. Juhul, kui poolte vahel oleks leping sõlmitud, siis hageja oleks selle esitanud. Ühtegi lepingut ei ole hageja aga kohtule esitanud. Ainuüksi see näitab lepingu puudumist. Lepingu olemasolu ei tõenda kostja hinnangul ka hageja väited seoses kostja poolt saadetud sõnumitega.
12. Väidetava lepingu tõendamiseks on esitatud „Ühisrahastuse Kampaania Tingimused.“ Nendega ei saa pooltevahelise lepingu olemasolu tõendada. Esiteks ei ole hageja tõendanud, et hagiavaldusele lisatud tingimusi oleks kostjale tutvustatud ja ta oleks nendega nõustunud. Teiseks ei ole kõnealustes tingimustes isegi kirjas, et kuidas ja mis tingimustel poolte vahel leping sõlmitakse. Hageja väited müügilepingu sõlmimise kohta on Ühisrahastuse Osalemise Tingimustega ka otseses vastuolus. VÕS § 208 lg 1 kohaselt asja müügilepinguga kohustub müüja andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu. Teisisõnu müügilepingu alusel toimub asja ost/müük ja selle eest rahas tasumine. Ühisrahastuse Osalemise Tingimuste kohaselt mingit ost/müüki ei toimu. Ühisrahastuse Osalemise Tingimuste p 2.1. nimetatakse osaleja poolt tehtavat sooritust „annetuseks“ ehk raha tasuta ära andmiseks. Lepingu alusel tasuta raha ära andmine on müügilepingu olemusega selges vastuolus.
13. Täiendavalt leiab kostja, et „Ühisrahastuse kampaania tingimuste“ alusel ei saanud hageja isegi hüpoteetiliselt kostjaga kehtivat lepingut sõlmida. Nimelt, VÕS-s sätestatud tarbijat kaitsvate sätete rikkumise tõttu on mistahes selle dokumendi alusel isegi hüpoteetiliselt sõlmitud leping tühine ja seega õiguslike tagajärgedeta. Tingimused ei sisalda teavet, mille esitamine on tarbijaga sõlmitava lepingu puhul kohustuslik. Seega oleks tehing ka selle sõlmimise korral tühine.
14. Kostja palub jätta hagi rahuldamata ja menetluskulud hageja kanda.

Vastuhagi

15. Kostja esitas hageja vastu vastuhagi, mille kohus võttis enda 26.02.2019 määrusega menetlusse. Kohus nimetab vastuhagejat selguse huvides äbivalt ksotaks ja vastu-kostjat hagejaks.
16. Kostja selgitab vastuhagi aluseks olevaid asjaolusid järgnevalt.
17. Ajavahemikul 05.06.2017 – 13.06.2017 kandis hageja kostja pangaarvele kokku 64 120 eurot alljärgneva graafiku järgi:
  - 05.06.2017 – 320 eurot;
  - 09.06.2017 – 5 000 eurot;
  - 09.06.2017 – 5 800 eurot;
  - 13.06.2017 – 25 000 eurot;

13.06.2017 – 28 000 eurot.

18. Hageja kandis eeltoodud summad kostja pangaarvele lepingu sõlmimise ootuses. Lepingut hageja ja kostja vahel aga ei sõlmitud. Kuna lepingut hageja ja kostja vahel ei sõlmitud, siis polnud kostjal ka õigusliku alust hageja poolt ülekantud summade saamiseks. Seega oli tegemist kostja poolt õigusliku aluseta saadud rahaliste vahenditega, mis tuleb tagastada.
19. Lisaks kostja vastuses esitatule esitas kostja lepingu sõlmimise osas vastuhagis veel täiendavad alljärgnevad vastuväited. Hageja on esitanud pakkumuse ja nõustumise tõendamiseks erinevaid elektroonilisi väljavõtteid, kus on koodide jada. Tegemist on hageja poolt teadmata allikast väljaprintitud ilma ühegi allkirjata paberilehtetega (mis teeb nende tõendusliku väärtuse olematuks). Nendes ei ole kostja nime isegi mainitud. Neil puudub ka kostja allkiri. Nendest ei nähtu lepingu sõlmimiseks nõutava offerdi ega aktsepti esitamist. Seetõttu nende dokumente pinnalt ei saa kostjale mingeid asjaolusid omistada ega midagi tõendada.
20. Täiendavalt märgib kostja, et „Ühisrahastuse kampaania tingimuste“ alusel lepingu sõlmimisel oleks tegemist VÕS § 621 lg 1 nimetatud arvutivõrgu abil sõlmitud lepinguga. VÕS § 622 lg 2 kohaselt kui arvutivõrgu abil sõlmitud leping näeb ette maksekohustuse, teeb ettevõtja lisaks käesoleva seaduse § 621 lõikes 2 sätestatule vahetult enne tellimuse edastamist tarbijale selgelt ja esiletõstetult teatavaks käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktides 4, 6, 10 ja 11 sätestatud teabe. Teavitamiskohustuse rikkumisel ei ole tarbija lepingu ega tellimusega seotud. VÕS § 622 lg 3 kohaselt ettevõtja tagab, et tarbija kinnitaks tellimust, esitades sõnaselgelt asjaolu, et tellimus tähendab kohustust maksta. Kui tellimuse edastamine eeldab nupule vajutamist või sellesarnast funktsiooni, tuleb nupp või sellesarnane funktsioon tähistada hästi loetavalt ainult sõnadega „tellimus koos maksekohustusega“ või mõne muu samasuguse ühemõttelise sõnastusega, mis näitab, et tellimuse esitamine toob kaasa kohustuse maksta. Kui ettevõtja ei täida käesolevas lõikes sätestatud nõudeid, ei ole tarbija lepingu ega tellimusega seotud. VÕS § 623 kohaselt on selles jaos sätestatust tarbija kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe tühine.
21. VÕS § 621 lg 2 kohaselt teeb arvutivõrgu abil sõlmitava lepingu puhul ettevõtja lepingu teisele poolele enne lepingu sõlmimiseks tellimuse esitamist teatavaks: lepingu sõlmimise tehnilised etapid; kas ettevõtja säilitab lepinguteksti pärast lepingu sõlmimist ja kas see jääb lepingu teisele poolele kättesaadavaks; tehnilised vahendid sisestusvigade tuvastamiseks ja kõrvaldamiseks; lepingu sõlmimiseks pakutavad keeled; ettevõtja järgitavad reeglid ja elektroonilised võimalused nendega tutvumiseks. Kuivõrd käesoleval juhul „Ühisrahastuse kampaania tingimused“ VÕS-s sätestatud tarbija kaitseks sätestatud tingimusi ei sisalda, siis ainuüksi seetõttu ei ole võimalik selle alusel tarbijaga kehtivat lepingut sõlmida. Ühtlasi eelnimetatud sätetest tulenevalt juhul, kui poolte vahel oleks leping sõlmitud, siis peaks olema kostjal võimalik leping kättesaadavaks teha. Siit tulenevalt kuivõrd hagejal endal ei ole lepingudokumenti esitada, siis ainuüksi seetõttu on tema selgitused lepingu sõlmimise kohta alusetud.
22. Kuivõrd hageja ja kostja vahel ei ole ühtegi kehtivat lepingut sõlmitud, siis kostjal on hagejale kantud raha tagastamiseks VÕS § 1028 alusel kehtiv nõue. Sellest tulenevalt on põhjendatud vastuhagi rahuldada ja hagejalt põhisumma 64 120 eurot välja mõista.
23. Lisaks põhivõlale nõuab kostja hagejalt ka viiviste tasumist. Viiviseid nõutakse alates hagejale raha tagastamise kohta nõudekirjas märgitud tagastamistähtaaja saabumisest 14.07.2018 kuni

vastuhagi esitamise päevani 06.01.2019. See on kokku 206 päeva. Kostja nõuab viivise tasumist seadusjärgses viivis määras $64\,120 \times 8\% : 365 = 14,05$ eurot päevas. Viivisnõue 206 päeva eest on seega kokku $14,05 \times 206 = 2\,894,30$ eurot. Täiendavalt nõuab kostja TsMS § 367 alusel viivise 8% aastas väljamõistmist põhivõlalt 64 120 eurot alates vastuhagi esitamisest kuni põhinõude täitmiseni.

Vastus vastuhagile

24. Hageja (vastukostja) vaidles vastuhagile vastu. Hageja leidis, et kostja vastuhagi on alusetu ning vastuväited hagile põhjendamatud.
25. Hageja ja kostja vahel on sõlmitud kehtiv leping ning lepingupooled on lepingust tulenevad kohustused täitnud. Lepingu tühisuse ega tühistamise aluseid ei esine, kumbki pool ei ole ka lepingust kehtivalt taganenud.
26. Kostja on lepingu sõlminud majandus- ja kutsetegevuses, mitte tarbijana tegutsedes ning lepingu sõlmimine oli kostja tavapärane äriotsus. Seetõttu ei kohaldu lepingule kostja vastuhagis ja hagi vastuses viidatud tarbijat kaitsev regulatsioon (VÕS § 14¹ lg-d 1 ja 3, VÕS § 62² ja VÕS § 62³). Isegi juhul kui kostja oleks sõlminud lepingu tarbijana tegutsedes, oleksid kõik seadusest tulenevad teabe andmise kohustused (VÕS §-d 62¹- 62³) siiski täidetud ning leping ei oleks tühine. Seega tuleb hageja hinnangul vastuhagi rahuldamata jätta ning hagiavaldus rahuldada.

Kohtu põhjendused

27. Kohus, analüüsinud hagiavaldust, kostja vastuväiteid, vastuhagi ja selle vastust ning poolte poolt esitatud tõendeid, leiab, et hagiavaldus kuulub rahuldamisele ja vastuhagi tuleb jätta rahuldamata.
28. Tsiviilasja materjalide kohaselt puudub vaidlus järgmistes asjaoludes:
  - kostja täitis hageja veebilehel registreerimislehe (hagi, tl 1 pöördel ja protokoll, tl 112 pöördel);
  - kostja kandis hageja pangaarvele kokku 64 120,00 eurot alljärgnevalt (protokoll, tl 113 pöördel);
    - 05.06.2017 – 320 eurot;
    - 09.06.2017 – 5 000 eurot;
    - 09.06.2017 – 5 800 eurot;
    - 13.06.2018 – 25 000 eurot;
    - 13.06.2018 – 28 000 eurot.
29. Pooled vaidlevad selle üle, mille eest kostja hagejale raha üle kandis ning ka tegu on alusetu raha ülekandmisega või raha tasuti müügilepingust tulenevate kohustuste katteks.

Hagi lahendamine

- 30.** Hageja väidete kohaselt otsustas kostja osaleda Polybiuse ühisrahastuses ning registreeris endale 04.06.2017 kell 19.32 hageja kodulehel <https://ico.polybius.io> konto. Kostja ei vaidle vastu, et täitis hageja veebilehel <https://ico.polybius.io> registreerimisvormi enda andmetega (vt protokoll, tl 12 pöördel). Ühtlasi tuvastas kohus ka asjas esitatud tõendi – kliendikonto koondväljatrükk (tl 19) – alusel, et kostja lõi endale konto 04.06.2017, kasutades konto loomisel sama e-postiaadressi, mille ta on esitanud ka kohtule enda kontaktina (trade.est8@gmail.com). Seega on kohtu hinnangul tõendatud, et tegu on kostja konto andmete väljatrükiga ja kostja on loonud endale veebilehel <https://ico.polybius.io> konto.
- 31.** Hageja väiteil on konto loomise ainus mõte selles, et isikul on huvi soetada endale Polybiuse tokeneid (krüptoraha). See on võimalik vaid konto loomisel Polybiuse veebikeskkonnas. Hageja väitis ühtlasi, konto registreerimisel on vajalik aktsepteerida ühisrahastuses osalemise tingimused ning kinnitada vastava märkega (linnukesega kastis), et isik on tingimustega tutvunud. Hageja väiteil tegi seda ka kostja. Kohus viis asjas toimunud istungil läbi vaatluse ja tuvastas, et konto registreerimisel on vajalik aktsepteerida ühisrahastuses osalemise tingimused ning kinnitada vastava märkega kastikeses, et isik on tingimustega tutvunud (vaatluse protokoll, tl 115). Kastikest mitte tähistades (kui sinna linnukest ei pane) ei ole võimalik kontot registreerida ja arvuti kuvab veateate (vt vaatluse protokoll, tl 115).
- 32.** Kostja hinnangul on tõendamata, et üldtingimustega nõustumine oli 2017.a konto registreerimise eeltingimus. Asjaolu, et selline kastike tingimustega nõustumise kinnitamiseks oli veebilehel olemas juba ajal, mil kostja endale konto lõi ja ülekandeid tegi, on tõendatud hageja 19.03.2019 menetlusedokumendi lisana 4 esitatud video ja istungil toimunud vaatlusega. Kohus tuvastas vaatlusel, et hageja 19.03.2019 menetlusedokumendi lisana 4 esitatud video on avaldatud ka veebilehel youtube.com. Kohus avas video youtube.com veebilehel ja video all on selle avaldamise kuupäev 11.06.2017 (vt vaatluse protokoll ja kuvatõmmis – tl 116, 117). Videost on näha, et ka seal näidatakse registreerimisvormi, kus on samasugune kastike, millesse registreeruda sooviv isik peab panema linnukese tingimustega nõustumise kohta. Videolt nähtub, et nii konto registreerimisel kui ka tokenite ostmisel pidi kostja kinnitama üldtingimustega nõustumist (01:03 – 01:06). Ühtlasi nähtub videolt (02:59 - 03:05), et ostu sooritamisel avaneb aken, milles tuleb linnukese tegemisega kinnitada, et ostja on ühisrahastuse tingimusi lugenud, mõistab neid ning ei ole USA-ga tingimustes loetletud viisil seotud. Ilma seda kinnitust andmata ei ole võimalik ostu lõpule viia, sest nupp „Invest“, millega ost lõpetatakse, muutub aktiivseks alles linnukese tegemise järel (03:02 - 03:05). Täiendavalt on kohtule esitatud tõendina kuvatõmmis veebiarhiivist seisuga september 2017, millest nähtub samuti, et registreerimisvorm oli samasugune ka 2017. aastal, mil kostja konto lõi (kuvatõmmis veebiarhiivist WayBackMachine, tl 93). Viidatud tõenditega on tõendatud, et 2017.a, mil kostja endale konto lõi oli konto registreerimisvorm samasugune nagu käesoleval ajal ja seal oli kastike, milles sai tähistada nõustumust üldtingimustega.
- 33.** Eeltoodu alusel tuvastas kohus, et kostja pidi registreerimisvormi täites tähistama kastikese üldtingimustega nõustumise kohta ja kuivõrd tal on konto registreeritud, siis ta üldtingimustega ka nõustus. Sellega sõlmisid hageja ja kostja omavahelise raamlepingu, mille alusel kostja sai asuda Polybius Foundation Polybiuse tokeneid (edaspidi PLBT) ostutehingutega realselt ostma üldtingimustes (Äriühingu Polybius ühisrahastamise tingimused ja nende tõlge, tl 5-18) kirjeldatud tingimustel.

34. Pooled ei vaidle selle üle (protokoll, tl 113 pöördel), et kostja kandis hageja pangaarvele kokku 64 120,00 eurot alljärgnevalt: 05.06.2017 – 320 eurot; 09.06.2017 – 5 000 eurot; 09.06.2017 – 5 800 eurot; – 25 000 eurot; – 28 000 eurot. Hageja väidab, et kostja tegi need ülekanded PLBT-de ostmiseks ja sai vastu PLBT-sid. Kostja vaidleb sellele vastu ja väidab, et tegi ülekanded lootuses saada loodava Polybius panga aktsiaid, kuid ei saanud neid ehk raha on üle kantud alusetult.
35. Kohtu hinnangul on tõendatud, et kostja sõlmis hagejaga lepingud tokenite ostmiseks ja sai enda makstud raha eest vastu tokeneid - hageja on vastutasuks rahasummade eest kandnud kostjale tema elektroonilisse rahakotti kokku 8 549,33 PLBT-d. See on tõendatud kohtule esitatud tokenite ostupakkumiste väljatrükiga (tl 21) ja virtuaalraha ülekannete väljavõtte väljatrükiga (tl 23). Samuti kostja konto väljatrükiga, millelt nähtub, et tema virtuaalses rahakotis on 8 549,33 PLBT. Vaadeldes kogumis tokenite ostupakkumiste väljatrükki (tl 21), virtuaalraha ülekannete väljavõtte väljatrükki (tl 23), kostja tokenite konto väljatrükki (tl 19) ja hageja pangakonto väljavõtet (tl 25) tuvastas kohus tõendeid kogumis hinnates järgnevad asjaolud:

Kostja tegi 04.06.2017 kell 19.37 pakkumuse 5 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 5 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja 666.67 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 04.06.2017 kell 19.38 pakkumuse 5 800 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 5 800 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja vastutasuks 773.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 05.06.2017 kell 06.24 pakkumuse 320 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 320 euro tasumiseks. Kostja tasus arve samal päeval ning hageja kandis 42.67 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 06.06.2017 kell 13.03 pakkumuse 25 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 25 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 09.06.2017. Samal päeval kandis hageja 3333.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Kostja tegi 06.06.2017 kell 13.10 pakkumuse 28 000 euro tasumiseks. Hageja andis sellele nõustumuse ning esitas arve 28 000 euro tasumiseks. Kostja tasus arve 13.06.2017. Samal päeval kandis hageja 3733.33 PLBT-d kostja rahakotti.

Seega nähtub ülalviidatud tõenditest, et kostja tegi PBLT-de omandamiseks kahe päeva jooksul kokku viis pakkumust, hageja andis pakkumustele nõustumused ja väljastas arved. Seejärel tasus kostja arved ning hageja kandis PBLT-d kostjale üle. Samade tõenditega on tõendatud, et kostja tasus hagejale kokku 64 120 eurot ja sai selle eest vastu 8 549,33 PLBT.

Käesolevas asjas on ülalviidatud tõenditega tõendatud, et kostja on oma registreerimisvormi täitnud, ühisrahastuses osalemise tingimused aktsepteerinud, teinud pakkumised PBLT-de omandamiseks, tasunud PBLT-de hinna ning saanud PBLT-de omanikuks – niisiis on kostja vaieldamatult teinud korduvad tahteavaldused lepingute sõlmimiseks ning on lepingud ka täitnud. Poolte vaheliste lepingute sõlmimist tõendavad täiendavalt ka kohtule esitatud kostja sõnumite väljatrükid (tl 26, 28). Sõnumid tõendavad lepingu olemasolu, kuivõrd neis kajastub, et kostja on soovinud lepingu sõlmida ning on lepingu ka täitnud (raha tasunud) ja vastusooritusena PBLT-d saanud. Tegu oli müügitehingutega VÕS § 208 lg-te 1 ja 3 mõttes, kus hageja müüs PLBT-sid ja kostja neid ostis.

36. Kostja leidis, et poolte vahel ei saanud ostu-müüki toimuda, kuna üldtingimuste p-s 2.1. nimetatakse osaleja poolt tehtavat sooritust „annetuseks” ehk raha tasuta ära andmiseks. Lepingul alusel tasuta raha ära andmine on aa müügilepingu olemusega selges vastuolus. Kohus leiab, et üldtingimusi ei saa sõna „annetus” kasutuse osas tõlgendada ainuüksi grammatiliselt sõna üldtuntud tähenduses, nagu seda teeb kostja. Vaadelda tuleb kogu üldtingimuste (Äriühingu Polybius ühisrahastamise tingimused ja nende tõlge, tl 5-18) mõtet. Ühisrahastuse tingimuste sissejuhatuse mõistete peatükist tulenevalt tähendab „annetus” üldtingimuste mõttes annetajate poolt äriühingule PBLT eest kehtiva vahetuskursi alusel rahasumma tasumist. Seejuures täpsustab ühisrahastuse tingimuste p 2.1, et ühisrahastuses osalejad panustavad panga arendamisse raha ning saavad annetuste eest vastutasuks tokeneid. Tingimuste p 6 järgi kohustus hageja rahastajatele iga tasutud 10 USD või 9 EUR eest väljastama ühe PBLT. Seega on isiku raha ülekandmise soorituse eest ette nähtud vastusooritus tokenite üleandmise näol. Kostja väide, et tegemist oli „raha tasuta ära andmisega,” on sellest tulenevalt alusetu ning sõna „annetus” tuleb tõlgendada vastavalt tähendusele, mis lepingupooled sellele andsid. Kirjeldatud leping on eeltoodust tulenevalt müügileping.
37. Kostja esitas menetluses kriitikat ka hageja poolt esitatud tõenditele. Nimelt leidis kostja, et hageja on esitanud pakkumuse ja nõustumise tõendamiseks erinevaid elektroonilisi väljavõtteid, kus on koodide jada - tegemist on kostja poolt teadmata allikast väljaprintitud ilma ühegi allkirjata paberilehtetega (mis teeb nende tõendusliku väärtuse olematuks), nendes ei ole hageja nime isegi mainitud, neil puudub ka hageja allkiri, nendest ei nähtu lepingu sõlmimiseks nõutava offerdi ega aktsepti esitamist. Seetõttu ei saa kostja hinnangul nende dokumentide pinnalt mingeid asjaolusid tuvastada ega midagi tõendada. Kostja kinnitas asjas toimunud istungil, et dokumendi ehtsust kui sellist ta ei vaidlusta, kuid ei nõustu sellega, et sellisel väljatrükil saaks olla mingit tõenduslikku väärtust või et seda saaks seostada kostjaga. Kohus selgitab, et krüptoraha konto erinevus tavaraha kontost seisnebki selles, et krüptoraha omanik ei ole tehingutes tuvastatav. Krüptoraha konto number esitatakse tähtede ja numbrite jadana, kust ei nähtu nimeliselt konto omanik. Kohus on seisukohal, et kui vaadata tõendeid kogumis ja summasid, mis on makstud, vastu saadud tokenite arvu, nende tehingute kuupäevi ja kostja sõnumeid hagejale, on tõendatud, et tegu on kostja krüptoraha konto ja sellega seonduvate tehingute väljatrükiga.
38. Kohus ei nõustu ka kostja vastuväitega, milles ta tugineb tarbijakaitse sätetele. Kostja ei saa tugineda tarbijat puudutavatele sätetele, sest kostja näol ei ole tegemist tarbijaga. Tarbija on VÕS § 1 lg 5 järgi võlaõigusseaduse mõttes füüsiline isik, kes teeb tehingu, mis ei seonu iseseisva majandus- või kutsetegevuse läbiviimisega. Tarbija mõistet täiendab tarbijakaitseaduse § 2 lg 1, mille kohaselt on tarbija füüsiline isik, kellele pakutakse või kes omandab või kasutab kaupa või teenust eesmärgil, mis ei seonu tema majandus- või kutsetegevusega. Riigikohus on selgitanud, et isik ei tegutse tarbijana mh siis, kui ta teeb tehingu huvist majandus-ja kutsetegevuse vastu (Riigikohtu otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-8-06, p 15). Samuti on Riigikohus märkinud, et hindamaks, kas on tegu iseseisva majandus-kutsetegevusega tuleb vaadelda, kas tegevus on järjepidev ja kas selle eesmärgiks on tulu saamine (Riigikohtu otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-66-14, p 16).
39. Sarnaseid seisukohti on rõhutatud ka Euroopa Kohtu praktikas. Nii on Euroopa Kohus leidnud näiteks hiljutises 19.02.2019 otsuses C-630/17 (p 87, 88), et mõistet „tarbija” tuleb tõlgendada kitsalt, lähtudes selle isiku positsioonist konkreetsetes lepingus ning arvestades lepingu olemust

ja eesmärgi, mitte isiku subjektiivset olukorda, kuna sama isikut võib teatavate tehingute suhtes pidada tarbijaks ja teiste tehingute suhtes majandus- või kutsetegevuses tegutsejaks. Täiendavalt leidis Euroopa Kohus, et lepingud, mis on sõlmitud väljaspool igasugust majandus- ja kutsetegevust ja vastavaid eesmärgi, nendest sõltumatult ning mille ainus eesmärk on eratarbimise käigus rahuldada üksikisiku isiklikke vajadusi, kuuluvad tarbija kui nõrgemaks peetava poole kaitsmisega ette nähtud erinormide kohaldamisalasse, samas kui selline kaitse ei ole põhjendatud lepingute puhul, mille eesmärk on kutsetegevus (vt selle kohta ka 25.01.2018 Euroopa Kohtu otsus C-498/16 p 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

40. Kostja tegi hageja veebilehel mitmeid tehinguid, mille eesmärk oli tokenite (krüptoraha) ostmine. Krüptoraha ostmine (nagu ka aktsiate või osaühingu osade omandamine) ei ole isiku tegevus tarbijana. See on tema majandus- ja kutsetegevus (tavapärast eesmärgiga saada tulu). Kuivõrd kostja tegevus lepingu sõlmimisel oli seotud majandus- ja kutsetegevusega, ei tegutsenud kostja tarbijana ja tarbijakaitse sätted temale ei laiene.
41. Hageja on esitanud kohtule tõendid selle kohta, et kostja on 9 erineva ühingu juhtorgani liige ja osanik (krediidiinfo väljavõte, tl 99), millest suurem osa tegelevad varade ostu ja edasimüügiga, finantsteenuste pakkumisega ja/või finants- ja ärialase nõustamisega (väljavõtted kostja äriühingute majandusaasta aruannetest, tl 101-106). Seega seisnebki kostja majandus- ja kutsetegevus tehingute tegemises, mis on analoogilised käesolevas asjas vaidluse all oleva tehingutega. Kui see ka ei oleks kostja igapäevane majandustegevus, tuleks teda nende tehingute raames siiski käsitleda mitte tarbija, vaid majandus ja kutsetegevuses tegutsejana, sest see tegevus jääb olemuslikult tarbijana tegutsemist sfäärist välja. Kohus on kostja tarbijana käsitlemise temaatikat pooltega põhjalikult arutanud ja selgitanud asjas toimunud istungil (vt istungi protokoll, tl 113 pöördel).
42. Kohus nõustub pooltega, et sõlmitud tehingute näol on tegu arvutivõrgu abil sõlmitava lepinguga VÕS § 62¹ tähenduses. Kostja on ette heitnud, et hageja ei ole järginud VÕS § 62¹ lg-s 2 sätestatud teavituskohustusi. Nimelt on VÕS § 62¹ lg-s 2 sätestatud, et enne sama paragrahvi lg-s 1 nimetatud tellimuse edastamist teeb ettevõtja lepingu teisele poolele teatavaks: 1) lepingu sõlmimise tehnilised etapid; 2) kas ettevõtja säilitab lepinguteksti pärast lepingu sõlmimist ja kas see jääb lepingu teisele poolele kättesaadavaks; 3) tehnilised vahendid sisestusvigade tuvastamiseks ja kõrvaldamiseks; 4) lepingu sõlmimiseks pakutavad keeled; 5) ettevõtja järgitavad reeglid ja elektroonilised võimalused nendega tutvumiseks.
43. Kohus tuvastas asjas esitatud tõendi –video – alusel (vastuhagi vastuse lisa 4) järgneva. Lepingu sõlmimise tehnilised etapid olid nähtavad hageja veebilehel ning tulenesid ühisrahastuse tingimustest, millega nõustumist kostja PBLT-de ostmise protsessis korduvalt kinnitas. Lepingu tekstiks olevad ühisrahastuse tingimused olid ühisrahastuskampaania perioodil hageja veebilehel kättesaadavad. Peale tasutava summa valimist, küsis süsteem kinnitust, mille puhul tuli veel kord tingimustega nõustumist kinnitada ning taustal oli näha ka valitud summa. Hageja veebilehel oli lepingu sõlmimine võimalik veebilehega samas keeles, st inglise keeles, seega on täidetud ka nõue lepingu sõlmimiseks pakutavate keelte osas. Samas isegi, kui hageja ei oleks nimetatud reegleid järginud, ei tooks see kaasa lepingu tühisust, kuna VÕS § 62³ eesmärk on välistada seaduse 2. ptk 5. jao sätetest kokkuleppeline kõrvalekaldumine tarbijaga sõlmitud lepingute puhul. Kuivõrd kostja ei ole neid tehinguid tehes käsitletav tarbijana, ei tooks ka tingimuste järgimata jätmine kaasa tehingu tühisust.

44. Hageja on kohtule selgitanud, et pärast kostja poolt PLBT-de omandamist on PLBT-de turuhind vähenenud. Kostja ei ole sellele väitele vastu vaieldud. Kohtuasja materjalidest jääb mulje, et kostja pretensioonid hagejale ei ole tegelikult seotud sellega, et ta ei oleks aru saanud, mida ta hagejalt ostis või ei oleks saanud vastusooritust. Kostja soov lepingust vabaneda on kohtu hinnangul seotud sellega, et tema omandatud krüptoraha väärtus ei tõusnud sedavõrd kiirelt ja suureks kui kostja lepingut sõlmides lootis, vaid hoopis langes. Kohus järeldab seda kostja sõnumitest hagejale, milles kostja on kirjutanud: „Vaatasin hiljuti teie tokenite hinda ja muutusin murelikuks. Seda, millest me kohtumisel rääkisime, praegu ei toimu, ja mitte miski ei viita soodsa dünaamika algusele. Tahaksin teada, kas te ikkagi kavatsete kapitaliseeritust tokenite kaudu suurendada, või ei tasu sellele lootda? Mul on aastane investering, juuniks (k.a) kavatsen tokenid müüa, kuid soovin vähemalt nulli jääda“. Kohus selgitab, et krüptoraha puhul on väärtuse oluline kõikumine tavapärane. Vara väärtuse langus on risk, millega kostja pidi lepingu sõlmimisel arvestama. Tegemist on ostja riski ja riisikoga, mille eest müüja ei vastuta. Sellele riskile oli ühisrahastuses osalemise üldtingimuste punktides 8.3.d-e ka sõnaselgelt viidatud (üldtingimused ja nende tõlge – tl 7 pöördel, tl 14 pöördel).
45. Hageja hoiustas vaidlusaluse 64 120 eurot pankrotimenetluse vältimiseks notari deposiitkontole (notariaalakt, tl 36-39). Notariaalakti p 3.3. kohaselt tagastatakse hoiustatud summa hagejale juhul, kui hageja esitab notarile jõustunud kohtulahendi, millega on tuvastatud, et kostjal puudub hageja vastu vaidlusalune nõue. Eeltoodust tulenevalt palus hageja tuvastada, et hagejal ei ole kostja ees rahalist kohustust summas 64 120 eurot seoses perioodil 05.06.2017-13.06.2017 kostja poolt hagejale tasutud summadega. Kohus tuvastas, et poolte vahel olid sõlmitud müügilepingud PLBT-de ostmiseks ja 64 120 eurot kandis kostja üle tasuna PLBT-de eest. Kostja on saanud enda raha eest õiges koguses PLBT-sid ja lepingud on kehtivad. Seega on kostja kandnud raha hagejale üle müügitehingute alusel ja kohus tuvastab, et hagejal ei ole kostja ees rahalist kohustust summas 64 120 eurot seoses perioodil 05.06.2017-13.06.2017 kostja poolt hagejale tasutud summadega.

Vastuhagi lahendamine

46. Kostja tugines vastuhagis alusetule rikastumisele VÕS § 1028 alusel.
47. VÕS § 1028 lg-s 1 on sätestatud, et kui isik (saaja) on teiselt isikult (üleandja) midagi saanud olemasoleva või tulevase kohustuse täitmisena, võib üleandja saadu saajalt tagasi nõuda, kui kohustust ei ole olemas, kohustust ei teki või kui kohustus langeb hiljem ära.
48. Kostja leidis, et kuna lepingut hageja ja kostja vahel ei sõlmitud, siis polnud kostjal ka õigusliku alust hageja poolt ülekantud summade saamiseks ning tegu oli hageja poolt õigusliku aluseta saadud rahaliste vahenditega, mis tuleb kostjale tagastada. Istungil selgitas kostja täiendavalt, et lootis raha eest saada osalust loodavas Polybiuse pangas (osta panga aktsiaid), kuid osalust ei ole ta käesoleva ajani saanud.
49. Kohtuasja materjalidest ei nähtu, et pooled oleksid sõlminud kokkuleppe loodava Polybius panga aktsiate müügiks. Sellist asjaolu tõendavaid tõendeid toimikus ei ole. Kohus on hagi rahuldamist puudutavas analüüsis jõudnud järeldusele, et kostja kandis hagejale raha (64 120 eurot) üle tokenite ostuks. Samuti tuvastas kohus, et tokenid on kostjale üle antud. Seega ei andnud kostja raha hagejale üle mitte alusetult (aktsiate müügilepingu sõlmimise ootuses), vaid kandis summad üle müügilepingute alusel - tasuks tokenite eest, mis on talle

üle antud. Kohtuasjas ei esitatud tõendeid, mille alusel kohus saaks tuvastada, et esineksid VÕS § 1028 lg-s 1 sätestatud eeldused - raha maksmise kohustust ei olnud olemas, kohustust ei tekkinud või kohustus langes hiljem ära (näiteks tehingu tühisuse, tühistamise või sellest taganemise tõttu).

- 50. Seega on kostja raha hagejale tasunud enda kehtivate kohustuste katteks ja tal puudub õigus nõuda selle tagastamist alusetu rikastumise sätete alusel.
- 51. Lisaks põhivõlale nõudis kostja hagejalt ka viiviste tasumist. Kuivõrd kohus jätab põhinõude selle alusetuse tõttu rahuldamata, jääb rahuldamata ka kõrvalkulude nõue.

Menetluskulud

- 52. TsMS § 173 lg 1 kohaselt märgib asja menetlenud kohus menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel kohtuotsuses. Vastavalt TsMS § 162 lg 1 kannab hagimenetluse kulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Seega tuleb menetluskulud jätta kostja kanda. TsMS § 174 lg 2 sätestab, et maakohus määrab menetluskulude rahalise suuruse kindlaks kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses, kui menetluskulude kindlaksmääramine ei takista kohtuotsuse või menetlust lõpetava määruse tegemist.
- 53. TsMS § 138 lg 1 kohaselt on menetluskulud menetlusosaliste kohtukulud ja kohtuvälised kulud. TsMS § 138 lg 2 kohaselt on kohtukulud riigilõiv, kautsjon ning asja läbivaatamise kulud. TsMS § 144 p 1 kohaselt on kohtuvälised kulud menetlusosaliste esindajate ja nõustajate kulud. TsMS § 175 lg 1 sätestab, et kui menetlusosaline peab menetluskulude jaotust kindlaksmäärava kohtulahendi kohaselt kandma teist menetlusosalist esindanud lepingulise esindaja kulud, mõistab kohus kulud välja põhjendatud ja vajalikus ulatuses.
- 54. Hageja on palunud kostjalt välja mõista menetluskulud, mis koosnevad riigilõivust, registriväljavõtete kuludest ja lepinguliste esindajate tasudest. Asja materjalidest nähtub riigilõivu tasumine summas 1 100 eurot ja selle väljamõistmine kostjalt on põhjendatud. Registriväljavõtetega seonduvate kulude kandmine hageja poolt summas 23,88 eurot on tõendatud ning tegemist on põhjendatud ja vajalike kuludega, mis kuuluvad samuti kostjalt väljamõistmisele. Alljärgnevalt analüüsib kohus hageja lepinguliste esindajate kulu ja õigusabi toimingute sisu.
- 55. 08.05.2019.a kohtuistungil esitatud menetluskulude kindlaksmääramise avaldusest nähtub, et hageja on kandnud lepingulise esindaja kulusid summas 10 045 eurot (lisandub käibemaks summas 2 009 eurot). Hageja on lisaks palunud kostjalt välja mõista istungikulud vastavalt istungi kestvusele.
- 56. Kostja on 13.05.2019.a esitanud kohtule vastuväite hageja menetluskuludele. Kostja leiab, et hageja õigusabikulud on ülepaisutatud, mistõttu puudub alus neid tervikuna aktsepteerida. Kostja hinnangul on põhjust ajakulu vähendada 18,4h võrra. Ühtlasi leiab kostja, et mõistlikuks tunnitasuks on käesolevas asjas 168 eurot (koos käibemaksuga). Kostja hinnangul on hageja mõistlikuks kuluks õigusabile 3 645,60 eurot.
- 57. Kohus on seisukohal, et hageja menetluskulude kindlaksmääramise avaldus kuulub rahuldamisele osaliselt. Kohus leiab, et hageja lepinguliste esindajate keskmine tunnitasu summas 169,39 eurot (lisandub käibemaks – koos käibemaksuga 203,27 eurot) on põhjendatud ning vastab kohtupraktikas aktsepteeritule. Kohtu hinnangul ei ole õigusabi

ajakulu aga täies ulatuses põhjendatud. Tegemist ei olnud eriliselt keeruka õigusliku vaidlusega. Asjas ei ole olnud vaja menetluskulude põhjendatud ja süstemaatiliselt tõlgendada erinevate õigusaktide sätteid, kohaldada õiguse või seaduse analoogiat ja Euroopa Liidu õigust ning nimetatud asjaolud annavad aluse lugeda tsiviilasja keerukaks TsMS § 175 lg 1 tähenduses õigusabikulude vajalikkuse ja põhjendatuse hindamisel. Kohtu hinnangul ei ole seetõttu põhjendatud hageja esindajate ajakulu hagiavalduse koostamisele ja hagi ettevalmistamisele 23,4 h ulatuses (9,1 h + 14,3 h). Kohtu hinnangul saab eelnimetatud toimingute osas põhjendatuks pidada ajakulu 9,1 h ulatuses. Menetluskulude nimekirjas on märgitud ajakulu 0,2 h Harju Maakohtu 25.10.2018.a määruse analüüsiks. Kohtutoimikust ei nähtu vastava kuupäevaga määrust ega muud menetlustoimingut. Seega ei ole nimetatud kulu põhjendatud. Kohtu hinnangul ei ole põhjendatud ka menetlusseisundi uurimine 0,2 h ulatuses. Tegemist ei ole sellise menetlustoiminguga, mis olnuks vajalik tsiviilasja edasisel menetlemisel ning mis olnuks vastaspoolele ettenähtav. Kohtu hinnangul ei ole põhjendatud ka menetlusse võtmise määruse vastuvõtmine ja ülevaatamine 0,3 h ulatuses. Nimetatud määrus sisaldab suuresti üldisi kohtu selgitusi menetluslike õiguste ja kohustuste kohta ja nõudeid kostja vastusele. Võttes arvesse hageja esindajate võrdlemisi kõrget, kuid praktikas aktsepteeritavat keskmist tunnitasu, peaks hageja esindajatel olema piisav asjatundlikkus menetlusosaliste menetluslike õiguste ja kohustuste kohta. Kohtu hinnangul ei ole põhjendatud hageja esindajate ajakulu vastuhagi ja hagi vastuse analüüsimise kohta ning vastuse koostamise kohta 13,2 h ulatuses. Kohus, hinnates vastuhagi vastuse sisukust ja mahukust, on seisukohal, et põhjendatud ajakulu eelpool toodud toimingute osas on 8 h. Istungiks valmistumise ajakulu ulatuseks on hageja esindajad märkinud 13,6 h. Kohus mõnab, et istungil avaldatust nähtus, et esindajad olid põhjalikult valmistunud, omasid valdkonnapõhiseid teadmisi ja oskasid viidata kohastele tõenditele. Siiski arvestades varasemalt menetluskulude väljatoodud seisukohti ja nende korduvat käsitlemist istungil, leiab kohus, et põhjendatud istungi ettevalmistamise ajakuludeks on 3 h. Sama kaua kulus istungi ettevalmistamiseks ka kohtunikul. Kohus, kontrollinud hageja menetluskulude nimekirjas märgitud ülejäänud õigusabitoimingute põhjendatust ja vajalikkust, leiab, et kõik ülejäänud menetluskulude nimekirjas toodud toimingud on märgitud ulatuses põhjendatud ja vajalikud. Kulude koosseis on kooskõlas tsiviilasja materjalidega ja ei nähtu, et õigusabi osutaja oleks kulutanud aega põhjendamatu. Kokkuvõtvalt leiab kohus, et enne istungi toimumist hageja esindajate õigusabile osutatud ajakulu on põhjendatud 22,9 h ulatuses. Istungil osalemine 1,12 h vältel on põhjendatud kulu, mis kuulub vastavalt hageja esindajate tunnitasele 165 eurot (lisandub käibemaks) ja 210 eurot (lisandub käibemaks) väljamõistmisele kostjalt ($198 \times 1,12 + 252 \times 1,12 = 504$ eurot). Kohus määrab kokkuvõtvalt kostjale kohustuse hüvitada hagejale lepingulise esindaja kulud kogusummas 5 158,84 eurot ($203,27 \text{ eurot} \times 22,9 + 504$).

- 58.** Tulenevalt eeltoodust rahuldab kohus hageja menetluskulude kindlaksmääramise avalduse osaliselt ning määrab kostjale kohustuse hüvitada hagejale menetluskulud summas 6 282,72 eurot (lepingulise esindaja kulu summas 5 158,84 eurot, registriväljavõtete kulud summas 23,88 ning riigilõiv summas 1 100 eurot).
- 59.** TsMS § 177 lg 4 alusel kohus märgib menetluskulude kindlaksmääramist taotlenud isiku avalduse alusel menetluskulude kindlaksmääramise lahendis, et hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt tuleb tasuda menetluskulude suurust kindlaks tegeva lahendi jõustumisest alates kuni täitmiseni viivist võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses ettenähtud ulatuses. Hageja on vastava taotluse kohtule esitanud. Seetõttu märgib kohus menetluskulude

kindlaksmääramise lahendis, et määruse jõustumisest kuni täitmiseni tuleb kostjal tasuda hagejale hüvitamisele kuuluvatelt menetluskuludelt viivist võlaõigusseaduse § 113 lg 1 teises lauses ettenähtud ulatuses.

/allkirjastatud digitaalselt/
Merit Helm
kohtunik